

Vrtnarjev koledar – julij

Z julijem prehajamo v drugi del vegetacijske sezone in se že oziramo na jesen in zimo. Staro slovensko ime za julij je mali srpan in je povezano z uporabo srpa za košnjo in žetev. Tudi na vrtu v juliju žanjemo uspehe preteklih mesecev s pobiranjem pridelkov, okrasne zasaditve pa nam nudijo razkošje pisanih cvetov.

Zelenjavni vrt

V juliju imamo na razpolago vso zelenjavo iz domačega vrta; nekaj pa jo lahko konzerviramo tudi za zimski čas. Predvsem ne smemo pozabiti na redno zalivanje rastlin in skrb za varstvo rastlin.

Pri zalivanju se moramo zavedati, da voda v vročih poletnih mesecih hitro izpari, zato je bolje zalivati zgodaj zjutraj v območje koreninske grude rastlin. Na ta način se izognemo zadrževanju vlage v nasadu, ki je lahko vzrok za pojav bolezni. Z zalivanjem pod listno maso preprečimo ožige. Če je le mogoče uporabimo postano vodo, ki rastline ne ohladi hipoma, tako kot voda iz pipe. Priporoča se temeljito zalivanje vsakih nekaj dni, odvisno od dnevnih temperatur, ker v tem primeru rastline razvijejo globji korenski sistem.

Za zadrževanje vode v tleh in preprečevanje zbitosti tal ob nevihtah pa še naprej uporabljajmo zastirko iz trave, slame ali pa kar populjen enoletni plevel. Koreninski oz. večletni plevel ne spada na kompost in ga moramo uničiti. Najbolje je, če ga posušimo in zažgemo.

Plodovke so zaradi nižjih temperatur v preteklem mesecu zastale v rasti, zato jih lahko zalivamo s pripravki za krepitev rasti, kot so izvlečki iz alg ali kopriv. Sicer pa na zelenjavnem vrtu vršimo redno oskrbo paradižnika, ki mu odstranjujemo zalistnike in liste v območju plodov.

Na gredah, kjer je bil posajen zgodnji krompir in čebula lahko posejemo jesenske in zimske zelenjadnice. Za krompirjem lahko posadimo zelje, listni in brstični ohrovt, ki ostaneta čez zimo na prostem. Prav tako lahko posejemo še vse sorte radiča in endivije; od zgodnjih sort do prezimnih. Sejemo lahko tudi poletne sorte solat. Nabor sort je res obširen. Do konca julija lahko sejemo tudi korenček. Po izkušnjah se zelo dobro obnese rumeno Ljubljansko korenje, ki ga ob milih zimah prezimimo na prostem, sicer pa ga v jeseni izkopljemo in skladiščimo v vlažnem pesku ali žagovini. Lahko še sejemo nizek stročji fižol, sama pa najkasneje do sredine julija posejem še visok stročji fižol, sorto Ptujski maslenec, ki bogato obrodi v sredini oktobra. Fižol ob cvetenju potrebuje veliko zračne vlage, kar v septembru ni problem, saj so jutra že hladna, čez dan pa je po navadi še dovolj toplo. Julij je tudi čas za setev kitajskega zelja ali kela, ponovno lahko posejemo rdečo peso in blitvo.

Na grede, ki ostanejo proste, posejemo rastline za zeleni podor. Lahko uporabimo seme kapusnic, za katere je značilno, da delujejo razkužilno na tla ali pa seme metuljnic, ki tla dodatno obogatijo z dušikom. Te grede bomo kasneje uporabili za setev motovilca in prezimnih sort solat.

Trata

Če želimo imeti lepo zelenico, je z njo veliko dela. V dobro oskrbovani trati se semena nezaželenih rastlin ne morejo razrasti. Trato je potrebno redno kositi in ob večjem pojavu širokolistnih ali ozkolistnih plevelov, uporabiti ustrezen herbicid. Herbicidi za zatiranje plevelov v trati se v rastlino absorbirajo preko listov, zato morajo imeti plevelne rastline čim več listne mase.

Višino odkosa prilagajamo vremenskim razmeram; v primeru rednih padavin lahko višino odkosa nižamo, ob napovedanem daljšem sušnem obdobju pa višino odkosa višamo. Prav tako lahko trato še

pognojimo z enostavnimi dušičnimi gnojili (Entec), lahko pa uporabimo tudi tako imenovana NPK gnojila z nižjim deležem dušika ter z deležem fosforja in kalija, ki bosta travo okrepila. Trato gnojimo le ob napovedanem dežju ali če imamo urejen namakalni sistem. Na senčnih legah ob pojavu mahu uporabimo preparat za zatiranje; mah lahko tudi odstranimo ročno z grabljami, pogosto se uporablja apno, ki pa ga zaradi spremembe pH tal, ne priporočam. Z apnom namreč nižamo kislost tal in ob apnenju na pamet, lahko pripravimo neustrezne talne pogoje tudi za nekatere vrste trav. Mahu v trati se izognemo lahko tudi z uporabo gnojil, s katerimi vnesemo v tla tudi hranila.

Sadni vrt in vinograd

Letos so češnje in višnje bogato obrodile. V tem času se pojavlja češnjeva listna pegavost, ki jo uspešno zatiramo z bakrenimi pripravki. Redčenje plodičev pri ostalih sadnih vrstah je mimo in če še nismo uspeli pri jablanah odstraniti bohotivk, to storimo čimprej. Pozorno spremljajmo pojav bolezni in škodljivcev in po drevju namestimo lepljive plošče in različne vabe za škodljive žuželke. Postavljamo tudi hotele za insekte, ki so skrivališča za koristne žuželke.

Vinogradniki naj sledijo priporočilom prognostične službe glede izbire posameznega pripravka za zaščito trte. Poganjke trte skrajšamo na dolžino 5 listov nad zadnjim grozdom in odstranimo daljše zalistnike. Pod drevesi jablan in trte skrbimo za čist nasad; brez prisotnosti pleveli.

Okrasni vrt

Na vrtu okrasnim rastlinam redno odstranjujemo odcvetele dele in jih po potrebi dognojujemo. Da bo balkon ali terasni vrt še naprej tarča zavistnih pogledov sosedov, se zahteva redno tedensko dognojevanje in zalivanje. Še vedno je čas, da na prosto posadimo gomolje gladiol.

Pri vrtnicah vršimo redno oskrbo proti črni listni pegavosti in sivi plesni, ki se začne pojavljati ob dežju. Za zatiranje pepelovke na listih in cvetovih vrtnic pa uporabite žveplene pripravke, kot sta Pepelin in Cosan. Če je napad v manjšem obsegu se priporoča odstranitev poganjka. Proti zelenim ušem uporabite kontaktne insekticide. Sicer pa redno odstranjujte šibke poganjke in odcvetele cvetove ter morebitne divjake, ki izraščajo neposredno iz podlage in konkurirajo cepljenki v porabi hranil.

Tudi pri vrtnicah lahko še vedno uporabite gnojila, ki pa naj poleg dušika vsebujejo tudi delež fosforja in kalija (uveljavljeno in dobro poznano sestavljeno gnojilo NPK). Vrtnice konec poletja še enkrat zacvetijo, sicer ne tako bogato kot junija, zato jim mora biti na voljo dovolj hranil.

V juliju je čas za obrezovanje kleka, ki je zelo pogosto uporabljena živa meja pri nas. Klek ali *Thuja* spada med iglavce in njihova rast se počasi umirja. Če želite imeti lepo in negovano živo mejo jo je potrebno obrezovati vsaj 2 – krat letno: julija in oktobra.

Julij pa je tudi mesec dopustov in vročih dni. Želim vam, da čas dobro izkoristite tudi za počitek! Naj vam bo vrt v veselje in ne v breme.

Romana Špes, mag. kmetijstva

Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje